

ΧΗΜΕΙΑ - ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
(ΚΥΚΛΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ)
2012
ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Για τις ερωτήσεις A1 και A2 να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της ερώτησης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A1. Κατά την ογκομέτρηση ισχυρού οξέος με ισχυρή βάση, το pH στο ισοδύναμο σημείο είναι:

- α.** 3
- β.** 5
- γ.** 7
- δ.** 9

Μονάδες 3

A2. Ποια από τις επόμενες χημικές ουσίες, όταν διαλυθεί σε νερό, δεν μεταβάλλει το pH του;

- α.** NH₄NO₃
- β.** CH₃COONa
- γ.** CaCl₂
- δ.** KF

Μονάδες 3

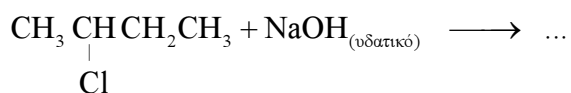
A3. Να χαρακτηρίσετε καθεμιά από τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας **σωστό (Σ)** ή **λάθος (Λ)**, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση (μονάδες 2).

- α.** Κατά την προσθήκη στερεού NaF σε υδατικό διάλυμα HF η K_a του HF αυξάνεται.
- β.** Κατά την προσθήκη H₂O, παρουσία H₂SO₄ – HgSO₄, σε αιθίνιο προκύπτει ως προϊόν η αιθανάλη.

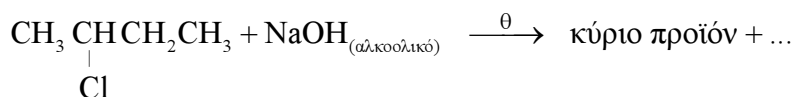
Να **αιτιολογήσετε** όλες τις απαντήσεις σας (μονάδες 4).

Μονάδες 6

A4. Να συμπληρωθούν οι επόμενες χημικές εξισώσεις:

(μονάδες 2)

(μονάδες 3)

Μονάδες 5

- A5.** Προπένιο αντιδρά με HCl και δίνει ένωση **A** (κύριο προϊόν). Η ένωση **A** αντιδρά με Mg, σε απόλυτο αιθέρα, και δίνει ένωση **B**, η οποία στη συνέχεια αντιδρά με μεθανάλη και δίνει ένωση **Γ**. Η ένωση **Γ** με υδρόλυση δίνει οργανική ένωση **Δ**. Να γραφούν οι χημικές εξισώσεις των παραπάνω αντιδράσεων (οι οργανικές ενώσεις να γραφούν με συντακτικούς τύπους).

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Β

Διαθέτουμε τα παρακάτω υδατικά διαλύματα:

- Διάλυμα Δ₁: NaOH συγκέντρωσης 0,01 M
Διάλυμα Δ₂: CH₃COOH συγκέντρωσης 0,1 M
Διάλυμα Δ₃: CH₃COONa συγκέντρωσης 0,1 M

- B1.** Αραιώνουμε με νερό 10 mL διαλύματος Δ₁ μέχρις όγκου 100 mL και 10 mL διαλύματος Δ₂ μέχρις όγκου 100 mL. Να υπολογιστεί το pH καθενός από τα δύο αραιωμένα διαλύματα.

Μονάδες 8

- B2.** Με ποια αναλογία όγκων πρέπει να αναμείξουμε τα διαλύματα Δ₁ και Δ₂, για να προκύψει διάλυμα με pH = 6;

Μονάδες 8

- B3.** Πόσος όγκος (L) H₂O πρέπει να προστεθεί σε 500 mL του Δ₃, για να μεταβληθεί το pH του κατά μία μονάδα;

Μονάδες 9

Δίνεται ότι:

- Όλα τα διαλύματα βρίσκονται σε θερμοκρασία 25° C
- $K_w = 10^{-14}$, $K_a(\text{CH}_3\text{COOH}) = 10^{-5}$
- Τα δεδομένα του προβλήματος επιτρέπουν να γίνουν οι γνωστές προσεγγίσεις.

ΘΕΜΑ Γ

- Γ1.** Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τις παρακάτω προτάσεις συμπληρωμένες με τους σωστούς όρους:

Από τις πρωτεΐνες που έχουν ..... ρόλο, η ..... είναι υπεύθυνη για τη μεταφορά O_2 στο αίμα, ενώ η ..... είναι υπεύθυνη για την πρόσληψη O_2 από τους μυς.

Μονάδες 6

- Γ2.** Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στο **σωστό** συμπλήρωμα της παρακάτω πρότασης.

Το t-RNA

- α.** αποτελεί δομικό συστατικό των ριβοσωμάτων.
- β.** μεταφέρει κατά τη διάρκεια της πρωτεϊνοσύνθεσης, αμινοξέα από το κυτταρόπλασμα στα ριβοσώματα.
- γ.** αποτελείται από αμινοξέα.
- δ.** μεταφέρει γενετικές πληροφορίες από το DNA στα ριβοσώματα.

Μονάδες 3

- Γ3.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- α.** Τα αμινοξέα που μπορούν να συντεθούν από τον οργανισμό ονομάζονται απαραίτητα.
- β.** Η πολυνουκλεοτιδική αλυσίδα συγκροτείται με τη βοήθεια δεσμών υδρογόνου.
- γ.** Ένα πενταπεπτίδιο είναι μείγμα πέντε πεπτιδίων.
- δ.** Όταν ένα αμινοξύ με $pI = 5,6$ διαλυθεί σε διάλυμα HCl $0,1M$, τότε το αμινοξύ εμφανίζεται φορτισμένο θετικά.

Μονάδες 8

- Γ4.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τα γράμματα της **Στήλης I** και, δίπλα σε κάθε γράμμα, έναν από τους αριθμούς της **Στήλης II**, ώστε να προκύπτει η σωστή αντιστοίχιση. (Ένα στοιχείο της **Στήλης I** περισσεύει).

Στήλη I	Στήλη II
α. Φωσφοδιεστερικοί δεσμοί	1. Ομοιοπολικοί δεσμοί μεταξύ ατόμων θείου δύο κυστεϊνών
β. Πεπτιδικοί δεσμοί	2. Ενώνουν τα διαδοχικά νουκλεοτίδια μιας πολυνουκλεοτιδικής αλυσίδας
γ. Γλυκοζιτικοί δεσμοί	3. Συγκρατούν μεταξύ τους τις συμπληρωματικές βάσεις του DNA
δ. Δισουλφιδικοί δεσμοί	4. Ανιχνεύονται με την αντίδραση της διουρίας.
ε. Δεσμοί υδρογόνου	

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Δ

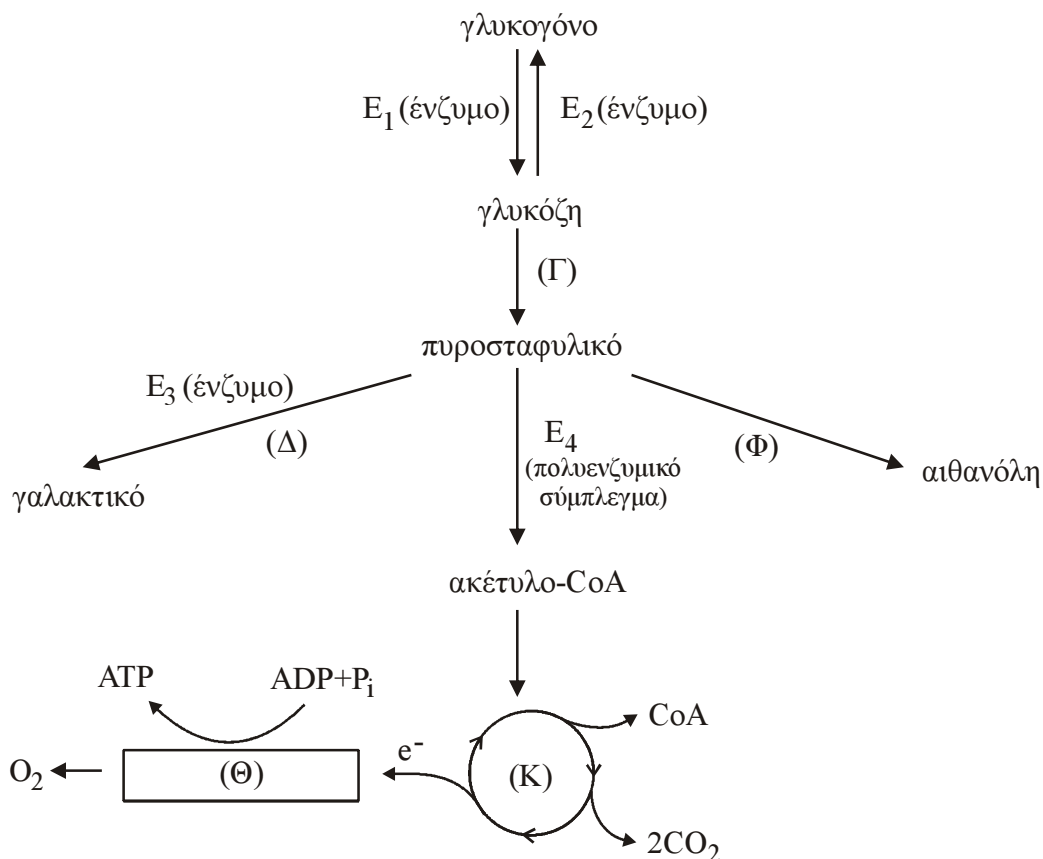
Δ1. Σε ποιες περιπτώσεις ενεργοποιείται η σύνθεση γλυκόζης από μη υδατανθρακικές πηγές στον ανθρώπινο οργανισμό; (μονάδες 5)

Πώς ονομάζεται αυτή η μεταβολική πορεία (μονάδα 1);

Σε ποια όργανα του ανθρώπινου οργανισμού πραγματοποιείται η πορεία αυτή και σε τι βοηθάει τις μεταβολικές του ανάγκες; (μονάδες 4)

Μονάδες 10

Με βάση το παρακάτω σχήμα να απαντήσετε στα Δ2, Δ3, Δ4.

Δ2. Να ονομαστούν οι μεταβολικές πορείες (Γ) , (Δ) , (K) , (Θ) , (Φ) .

Μονάδες 5

Δ3. Να ονομαστούν τα ένζυμα E_1 , E_2 , E_3 καθώς και το πολυενζυμικό σύμπλεγμα E_4 .

Μονάδες 4

Δ4. Σε ποια περιοχή του κυττάρου πραγματοποιείται η μεταβολική πορεία (Γ) και σε ποια η (K) ;

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. → γ

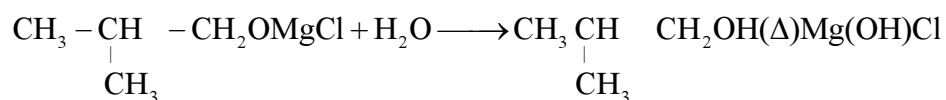
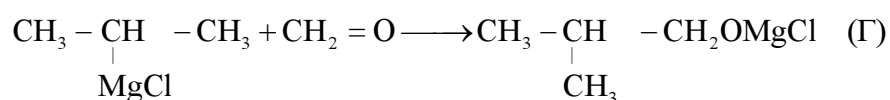
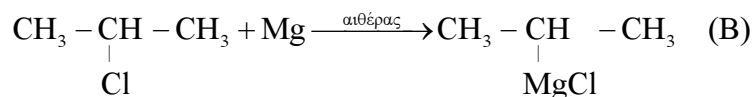
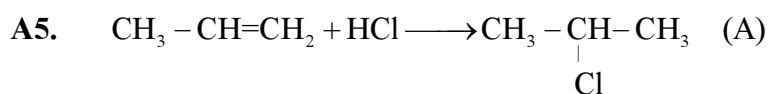
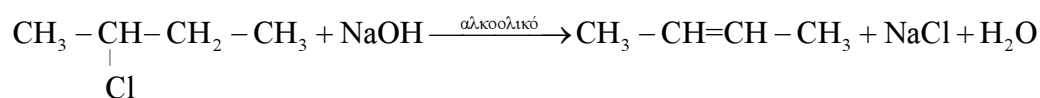
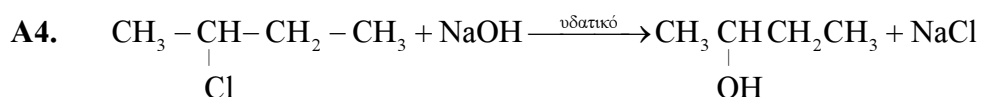
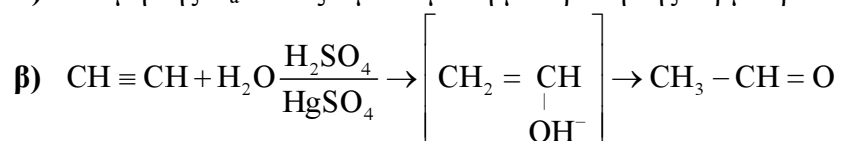
A2. → γ

A3. α. → Λάθος

β. → Σωστό

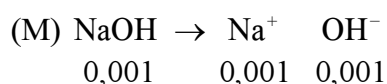
Αιτιολόγηση στο A3:

α) Η τιμή της K_a αλλάζει μόνο με τη μεταβολή της θερμοκρασίας.

ΘΕΜΑ Β

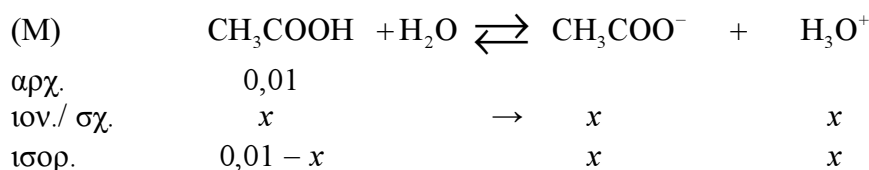
B1. Για το Δ₁: $C_1V_1 = C_2V_2$ ή $C_2 = \frac{C_1V_1}{V_2}$ ή $C_2 = \frac{0,01 \cdot 10}{100} = 0,001 \text{ M}$.

$$\text{POH} = -\log[\text{OH}^-] \quad \text{ή} \quad \text{POH} = -\log 0,001 = 3$$

Όμως $\text{pH} + \text{POH} = 14$ και επειδή $K_w = 10^{-14}$, άρα $\text{pH} = 11$.

Για το Δ₂: $C_2 = \frac{C_1V_1}{V_2}$ ή $C_2 = \frac{0,1 \cdot 10}{100} = 0,01 \text{ M}$

$$K_a = \frac{[\text{CH}_3\text{COO}^-][\text{H}_3\text{O}^+]}{[\text{CH}_3\text{COOH}]} \quad \text{ή} \quad 10^{-5} = \frac{x^2}{0,01 - x} \quad (1)$$

$$\frac{K_a}{C} = \frac{10^{-5}}{0,01} = 10^{-3} < 0,01 \quad \text{άρα} \quad 0,01 - x \cong 0,01 \quad (2)$$

$$\text{Από τις (1) και (2) προκύπτει: } 10^{-5} = \frac{x^2}{0,01} \quad \text{ή} \quad x = 10^{-3,5}$$

$$\text{Άρα } [\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-3,5}$$

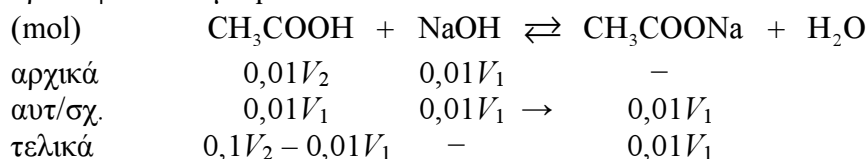
$$\text{pH} = -\log[\text{H}_3\text{O}^+] \quad \text{ή} \quad \text{pH} = -\log 10^{-3,5} = 3,5.$$

B2. Έστω $V_1 \text{ L}$ διαλύματος Δ₁ και $V_2 \text{ L}$ διαλύματος Δ₂.

$$n_{\text{NaOH}} = C \cdot V = 0,01 \cdot V_1 \text{ mol}$$

$$n_{\text{CH}_3\text{COOH}} = C' \cdot V' = 0,1 \cdot V_2 \text{ mol}$$

Παρατηρούμε ότι κατά την πλήρη εξουδετέρωση του CH_3COOH με το NaOH προκύπτει βασικό διάλυμα, λόγω υδρόλυσης του CH_3COO^- . Άρα κατά την εξουδετέρωση θα πρέπει να βρίσκεται σε περίσσεια το CH_3COOH ώστε να προκύψει διάλυμα $\text{pH} = 6$.

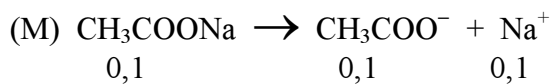
Το τελικό διάλυμα είναι ρυθμιστικό διάλυμα $\text{CH}_3\text{COOH} / \text{CH}_3\text{COONa}$, οπότε

$$\text{pH} = P_{K_a} + \log \frac{C_\beta}{C_\alpha} \quad \text{ή} \quad 6 = 5 + \log \frac{\frac{0,01V_1}{V_1+V_2}}{\frac{0,1V_2-0,01V_1}{V_1+V_2}} \quad \text{ή} \quad 1 = \log \frac{0,01V_1}{0,1V_2-0,01V_1} \quad \text{ή}$$

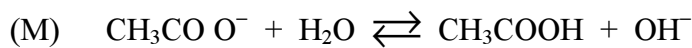
$$\log 10 = \log \frac{0,01V_1}{0,1V_2-0,01V_1} \quad \text{ή} \quad 10 = \log \frac{0,01V_1}{0,1V_2-0,01V_1} \quad \text{ή}$$

$$V_2 - 0,1V_1 = 0,01V_1 \quad \text{ή} \quad V_2 = 0,11V_1 \quad \text{ή} \quad \frac{V_1}{V_2} = \frac{100}{11}.$$

B3. Υπολογίζω το αρχικό pH του Δ_3 .

Το CH_3COO^- υδρολύεται

$$K_\beta = \frac{K_w}{K_\alpha} \quad \text{ή} \quad K_\beta = \frac{10^{-14}}{10^{-5}} \quad \text{ή} \quad K_\beta = 10^{-9}$$

$$\left. \begin{aligned} \text{Όμως} \quad K_\beta &= \frac{[\text{CH}_3\text{COOH}][\text{OH}^-]}{[\text{CH}_3\text{COO}^-]} \quad \text{ή} \quad 10^{-9} = \frac{x^2}{0,1-x} \\ \frac{K_\beta}{C} &= \frac{10^{-9}}{0,1} < 0,01 \quad \text{άρα} \quad 0,1-x \approx 0,1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow 10^{-9} = \frac{x^2}{0,1} \quad \text{ή} \quad x = 10^{-5}$$

Άρα:

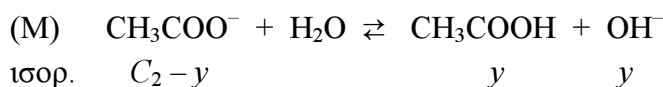
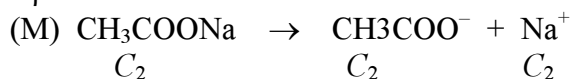
$$\text{POH}_1 = -\log[\text{OH}^-] \quad \text{ή} \quad \text{POH}_1 = -\log 10^{-5} \quad \text{ή} \quad \text{POH}_1 = 5.$$

$$\text{Όμως} \quad K_w = 10^{-14}, \quad \text{δηλαδή} \quad \text{pH} + \text{POH} = 14 \quad \text{άρα} \quad \text{pH}_1 = 9.$$

Έστω προσθέτουμε VL H_2O οπότε

$$C_2 = \frac{C_1 V_1}{V_2} \quad \text{ή} \quad C_2 = \frac{0,1 \cdot 0,5}{0,5+V} \quad \text{ή} \quad C_2 = \frac{0,05}{0,5+V} \quad \text{(I)}$$

Άρα:

$$\left. \begin{array}{l} K_{\beta} = \frac{y^2}{C_2 - y} \\ C_2 - y \approx C_2 \end{array} \right\} \Rightarrow 10^{-9} = \frac{y^2}{C_2} \quad (1)$$

Με την αραιώση μειώνεται η $[\text{OH}^-]$ οπότε αυξάνεται το POH και μειώνεται το pH οπότε $\text{pH}_2 = 8$ δηλαδή $\text{POH}_2 = 6$ και άρα $[\text{OH}^-]_2 = 10^{-6} = y$ (2).

Από (1) και (2) έχουμε $10^{-9} = \frac{(10^{-6})^2}{C_2}$ ή $C_2 = 10^{-3} \text{ M}$.

Οπότε από (I) έχω $\frac{0,05}{0,5 + V} = 10^{-3}$ ή $V = 49,5 \text{ L}$.

ΘΕΜΑ Γ

- Γ1. μεταφορικό, αιμοσφαιρίνη, μυοσφαιρίνη.
 Γ2. β
 Γ3. α. → Λάθος, β. → Λάθος, γ. → Λάθος, δ. → Σωστό.
 Γ4. α. → 2, β. → 4, δ. → 1, ε. → 3

ΘΕΜΑ Δ

- Δ1. Σχολικό βιβλίο σελ. 83.
 Δ2. Γ → γλυκόλυση
 Δ → γαλακτική ζύμωση
 Κ → κύκλος του κιτρικού οξέος
 Θ → οξειδωτική φωσφορυλίωση
 Φ → αλκοολική ζύμωση
 Δ3. E₁ → φωσφορυλάση
 E₂ → συνθετάση του γλυκογόνου
 E₃ → γαλακτική αφυδρογονάση
 E₄ → πυροσταφυλική αφυδρογονάση
 Δ4. Η Κ στα μιτοχόνδρια και η Γ στο κυτταρόπλασμα.